

Karsten Grönås

– mannen att axla Seppalas mantel

Karsten Grönås är norrman, född och uppvuxen på Vestlandet i närheten av Bergen men bosatt sen 1962 på Östlandet utanför Oslo. Hans intresse för djur och vildmarksliv är i det närmaste medfött och hans känsla för hundar går inte att ta miste på.

De som sett Karsten i aktion vet vad uttryck som "hand med hund" eller "en magisk kontakt" betyder i praktiken.

Slumpen

Att just slädhunden siberian husky fängade hans hjärta, tror Karsten är en ren slump.

– Jag hade under en skidfärd i fjällen mött några makalöst vackra grönländshundar, berättar han. Det var under påskhelgen 1965 och jag bestämde mig på rak arm för att köpa en sån hund så snart jag kommit tillbaka till Oslo. Men, säger han med ett leende, ödet ville tydligen annorlunda eftersom inga grönländshundar stod tillbuds den gången då jag satt och letade bland annonserna i Aftenposten.

Blicken fastnade i stället på några andra rader: "Siberian Husky-bvalper til salgs! Ypper-



Karsten Grönås 2001.
Foto: Maria Karlsson



Rusky var den valp som såg mest "polar" ut.

Foto:
Karsten Grönås

lige trekkbunder etter Seppala's berømte stamme. Helge Ingstad."

– Jag hade varken hört talas om hundrasen eller Seppala på den tiden, erkänner Karsten, men Ingstad kände jag till efter att ha läst alla hans böcker. Nu tog jag kontakt med honom och på den vägen skaffade jag min första siberian husky, förklarar han.

Rusky, en flockhund

I samråd med Helge Ingstad valde Karsten ut tikvalpen Rusky. Det var den valp som såg mest "polar" ut, vilket i det här fallet betydde att den hade mest päls och såg ut att kunna bli kraftig. Innerst inne var ju Karsten lite besviken över att hundarna var så små, och många har hört honom säga: "Det spelade ingen roll hur mycket jag matade Rusky, hon blev ingen grönländsbund i alla fall."



På Finnmarksvidda 1971. Ledarhundarna är Rusky t.v. och Peik, därefter Togo och Pan.

Foto: Karsten Grönås

Ganska snart märktes det att Rusky var en utpräglad flockhund med starka familjeband, och redan året därpå köpte Karsten sin andra siberian husky. Hon hette Laika och var en yngre helsyster till Rusky. Det ena följde sedan på det andra och inom kort var vänskapen och samarbetet med familjen Ingstad ett faktum. Tikarna parades med hanhunden Alaskan's Tannik of Anadyr och Karsten behöll själv tre valpar ur Laikas kull – Peik, Pan och Togo.

Tillsammans med sina hundar tillbringade han ofta långa perioder i den norska fjällvärlden. Han lärde sig att överleva i midvinternatens köld och han upplevde vädrets makter på nära håll.

Raskt utvecklades han till en mästare i att köra hundspann, och hans beundran för hundrasen siberian husky grundlades tidigt. Hans intresse ökade, så även antalet hundar, och år 1972 inregistrerade Karsten sitt kennelnamn, Vargevass – ett namn som med tiden skulle bli känt över hela världen.

Sverige-tävling

Ryktet om Karsten och hans hundar nådde Sverige med full kraft i början av 70-talet. Någon ur den dåvarande draghundseliten hade sett honom vid Grövelsjön och nu talades det vitt och brett om mannen med de många polarhundarna. Man berättade om hans skickliga hundhållning och om hans smidiga dragutrustning, och man hoppades att få möta honom i någon av de svenska draghundstävlingarna.

Uppmärksamheten var stor då Karsten Grönås år 1973 stod på startlinjen i Brukshundklubbens öppna tävling, Fjälldraget. En sträcka på omkring femton mil skulle köras i tre dags-etapper. Deltagarna skulle själva orientera sig fram till etappmålen och där sörja för matlagning och övernattnig. Av säkerhetsskäl krävdes två förare till varje spann. Det året skrev man i tidningen Brukshunden: *"Mycket folk kantade banan på väg in mot målet. Många var förstas nyfikna på att få se ett femspann. Grönås – Seeberg körde i mål på en bra tid, och många beundrade dem för att de kunde hålla ordning på sina fem siberian huskies, som alla gick med lösa drag – dvs utan skaklar."*

– Det där var länge sen, skrattar Karsten, när han påminns om sin första stora Sverigetävling. Sen dess har det blivit många tävlingar för min del och det är glädjande att se hundkörningens utveckling under den här tiden. Den skedde ju



På tävling under 1977. Ledarhunden är Talitta of Kolyma, bakom henne Blue av Vargevass vid Fox av Vargevass, därefter Nenana av Vargevass vid Ylva av Vargevass och bakom dem Miki av Vargevass vid Peik av Vargevass. Foto: Björn Haugbjörg

inte över en natt precis, säger han, tänk vilka enorma mängder ideellt arbete som är nedlagt på den saken.

Hundarnas väsen

Anledningen till Karstens myckna tävlande är i första hand att få ett kvalitetstest på sina hundar. Men hans ambition är också att försöka visa världen en fantastisk slädhund.

– Det sägs ofta att siberian huskyn är en "tuff" hund, men vad man menar är att den är slitstark, säger Karsten.

– Som slädhund har den en inneboende vilja att fortsätta jobba även om den börjar bli trött och detta är onekligen en tuff egenskap. Men generellt sett är siberian huskyn en "mjuk" hundras och det är bra om hundförare får vetskap om den saken.

– Det är ledsamt att behöva se spanngå dåligt på en tävling till följd av felaktig behandling, konstaterar han vidare. För att lyckas inom den här sporten måste man känna hundarnas väsen ganska väl, det är viktigt att vara lyhörd och det är viktigt att kunna observera varje enskild individ.

– Träningen är A och O, säger Karsten, och egentligen det allra viktigaste för selektionen och aveln. Vad annars ska man gå efter, om man vill föda upp förstklassiga siberian huskies? Det har ju visat sig att hundrasers bruks-egenskaper försvinner ganska fort, om man inte tar till vara dem.

Trots Karstens stora framgångar på slädhundstävlingar i Norden och i övriga Europa, har han aldrig låtit sporten överskugga hundrasen. Han är nog med att endast använda rastypiska och registrerade hundar i sin uppföd-



Peik blev både välmärterad och välkänd och är en av Karstens stora favoriter. Foto: Måna Granström

ning, och han anser att den skrivna rasstandardens är ett relativt bra rättesnöre.

Exteriördomare

Karstens målmedvetna strävan att slå vakt om hundrasen siberian husky fick honom till slut att utbilda sig till exteriördomare. År 1994 godkändes han av Norsk Kennel Klubb som auktoriserad utställningsdomare för just siberian husky.

– Även om en slädhunds viktigaste egenskaper sitter "i huvudet", bör också andra fysiologiska och rastypiska attribut väga tungt, anser Karsten. Många siberian huskies är i dag exteriörmässigt inte lika bra som förr i tiden. Om man ser till rasen i stort, har en god del av dagens hundar för kort överarm och för kort lår, för kort kors och för kort bröstorg för att kunna fungera som konkurrensdugliga slädhundar, säger han. Nu för tiden föds det varje år mellan



Karsten Grönås vinner Europamästerskapet för registrerade polarhundar i öppen klass 1994. Ledarhundarna är Shira av Vargevass och Riite av Vargevass.



På segerpallen, från vänster: Sonja van Laar, Holland, Karsten Grönås, Norge, och Ralf Noike, Tyskland.

Bilderna ur Karsten Grönås album



Best In Show-final i Antjärn 1999. I mitten tre celebra her-
rar, Karsten Grönås som doma-
re, Nils Hjelm som utställare
och Rookie's Sadam (Igloo
Pak's Snow Bandit x Snowtrails
Melissa) som Bästa Veteran.

Foto: Inger Sidén

80 000 och 100 000 siberian huskies i världen. Men bara tre till fyra procent av dessa är avlade för att bevara rasens bruksegenskaper. Det är verkligen uselt, betonar Karsten, för utan den suveräna slähdunden från Sibirien, som en gång frapperade världen med sin prestationsförmåga, hade det ju inte funnits någon hundras med namnet siberian husky.

Importerade hundar

En imponerande mängd siberian huskies har under årens lopp importerats till Norge. De flesta var välmeriterade och kom från högt rankade kennlar i Nordamerika och Europa.

Till kennel Vargevass importerades under 70- och 80-talen följande nio hundar:

1. Natomah's Ruff-N-Reddi (Mikiuk Tuktu Tor-nyak x Nenana of Natomah)

Uppfödare: Art och Judy Allen, USA



Arctic Trail's
Fang (Igloo Pak's
Wing-A x Arctic
Trail's Kola).

Foto: Ur Karsten
Grönås album

2. Talitta of Kolyma (Igloo Pak's Grey Cloud x Green Beret's Snowy Babbet)

Uppfödare: Lau och Els van Leeuwen, Hol-land

3. Unik of Kolyma (Alaskan's Babiche of Anadyr x Alaskan's Sascha of Anadyr)

Uppfödare: Lau och Els van Leeuwen, Hol-land

4. Kree Vanka Narajak (Alaskan's Jet Pilot of Anadyr x Green-Beret's Snowy Angara)

Uppfödare: Stina Blomqvist, Finland

5. Lumimaan Ukko-Pekka (Ahtojään Inuk x Anya-Alaska)

Uppfödare: Kerttu Alm, Finland

6. Klondike's M'Siwash (Alaskan's Cosmo IV of Anadyr x Klondike's Ivalu)

Uppfödare: Ernst och Heidi Müller, Schweiz

7. Yeso Pac's El Diablo (Yeso Pac's Satan x Jewel of Calivali)

Uppfödare: Charles A Posey, USA

8. Arctic Trail's Fang (Igloo Pak's Wing-A x Arctic Trail's Kola)

Uppfödare: Lloyd och Winifred Slocum, Kanada

9. Ash of Markovo (Nutok of Markovo x Robin of Markovo)

Uppfödare: Curt Stuckey, USA

År 2001 följde ytterligare två efterlängtrade importer.

10. Alaskan's Ping-Ping of Anadyr (Alaskan's Snowstorm of Anadyr x Alaskan's Mandy of Anadyr)

Uppfödare: Earl och Natalie Norris, USA

11. Alaskan's Channel Five of Anadyr (Alaskan's Blizzard of Anadyr x Alaskan's Black Diamond of Anadyr)

Uppfödare: Earl och Natalie Norris, USA.



Ett av Karsten Grönäs framgångsrika tävlingsspann. Ledarhundar är Ylva av Vargevass och Talitta of Kolyma.

Foto: Eva Jörgenfelt



Kermit av Vargevass.

Foto: Ur Karsten Grönäs album



Ylva av Vargevass (Peik x Talitta of Kolyma) vann Best in Show på Norges största specialutställning 1979 då närmare 200 siberian huskies ställdes ut. Domare var Natalie Norris från USA.

BIS 2 blev Kernek (N.Ch. Caro x Lalka av Tajmyr). Ägare Magnar Aasheim.

Foto: Ur Karsten Grönäs album

Blodsbanden till de första norska importerna finns alljämt bevarade i Karstens uppfödning på kennel Vargevass. En av de många betydelsefulla hundarna är Kermit.

Kermit av Vargevass-A N08434/83 Född: 1982-03-20	Yeso Pac's El Diablo S60647/80	Yeso Pac's Satan AKCSBWB827234	Igloo Pak's Jan AKCSBWB355025	Igloo Pak's Wing-A	
			Wendy AKCSBWB133800	Igloo Pak's Tina	
		Jewel of Calivali AKCSBWC188956	Bonzo of Calivali AKCSBWB520084	Yeso Pac's Vodka	
			Talley of Calivali AKCSBWB412970	Yeso Pac's Kavan	
		Ylva av Vargevass N11926/76	Peik N05995/69	Alaskan's Tannik of Anadyr N68/100	Igloo Pak's Jan
				Laika N66/3689	Yeso Pac's Anyia
	Talitta of Kolyma N07960/75		Green Beret's Snowy Babbet NHSB503289	Willi-Waw's Charlie W of Tanana	
			Igloo Pak's Grey Cloud NHSB595781	Willi-Waw's Imp of Vixen	
			Alaskan's Lass of Anadyr	Tsar of Seppala III	
			Alaskan's Babiche of Anadyr	Alaskan's Lass of Anadyr	